

Dosarul nr. 1re-85/22
1-20108472-01-1r/e-13072022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

05 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, declarat de petiționarul Donciu Gheorghe xxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.09.2020 – 05.03.2021;

Instanța de apel: 08.04.2021 – 22.11.2021;

Instanța de recurs: 13.07.2022– 05.10.2022.

a c o n s t a t a t :

1. La 04 septembrie 2021, condamnatul Donciu Gheorghe s-a adresat judecătorului de instrucție cu o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii depuse condamnatul a invocat că, detenția în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 8 - Bender, i-a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale acestuia, acesta fiind deținut în condiții inumane și degradante, manifestate prin severe suferințe psihice, fizice și prejudicii morale. Nu i-au fost asigurate toate garanțiile siguranței persoanei, acesta a fost supus unei detenții în condiții inumane și degradante, contrare prevederilor art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La 06 octombrie 2020 avocatul petentului, Buruian Mihail a depus plângere suplimentară, prin care a solicitat reducerea pedepsei lui Donciu Gheorghe în temeiul art.385 alin.(5) Cod de procedură penală pentru deținerea în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de prevenit în perioada de la 13 mai 2016 până la 23 noiembrie 2017, precum și reducerea pedepsei în temeiul art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală pentru deținerea lui Donciu Gheorghe în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.13 Chișinău de la 19 februarie 2020 până la 06 martie 2020 și în Penitenciarul nr.8 Bender de la 06 martie 2020 până la 08 iulie 2020.

La 24 noiembrie 2020 avocatul petentului, Buruian Mihail a depus cerere de concretizare a plângerilor, în care a indicat că, perioada detenției lui Donciu Gheorghe în calitate de prevenit constituie în total 598 zile – de la 13 mai 2016 până la 23 noiembrie 2017, iar în calitate de condamnat în total constituie 199 zile, de la 19 februarie 2020 până la 04 septembrie 2020.

Astfel, a solicitat constatarea faptului că a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art.art.385 alin.(5), 473² din Codul de procedură penală.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 martie 2021, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Donciu Gheorghe împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Donciu Gheorghe a fost deținut pe o perioadă totală de 17 zile în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de condamnat în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de condamnat (în total 17 zile) s-a redus pedeapsa în condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală cu 2 (două) zile, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. În privința perioadei rămase de 7 (șapte) zile, calculate în condițiile art.473⁴ alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 17 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), s-a acordat cu titlu de despăgubire condamnatului Donciu Gheorghe, suma de bani în mărime în mărime de 3 500 lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care s-a dispus că urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Încheierea instanței judecătorești privind încasarea mijloacelor bănești s-a dispus de a fi executată în condițiile Codului de executare.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Donciu Gheorghe s-a redus în total cu 2 (două) zile.

În partea constatării faptul că, condamnatul Donciu Gheorghe a fost deținut în perioada de la 13 mai 2016 până la 23 noiembrie 2017 în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova, plângerea s-a respins, ca tardivă.

În partea constatării faptul că, condamnatul Donciu Gheorghe a fost deținut în perioada de la 06 martie 2020 până în prezent în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.8 Bender, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova, plângerea s-a respins, ca neîntemeiată.

2.1. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 19 martie 2021 a fost corectată eroarea comisă în partea dispozitivă a încheierii Judecătoriei

Chișinău, sediul Ciocana din 05.03.2021 prin substituirea în partea dispozitivă ”350 (trei sute cincizeci) lei”.

3. Condamnatul Donciu Gheorghe, a contestat cu recurs încheierea pronunțată, solicitând casarea acesteia, rejudicarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă plângerea în sensul formulat.

În motivarea recursului, a indicat că, instanța nu i-a stabilit corect perioada de deținere în calitate de prevenit și de condamnat, calculele au fost stabilite greșit, la IP 13 s-a aflat în perioada 13 mai 2016 - 23.11.2017, inclusiv s-a aflat și în Penitenciarul nr. 8 Bender.

De asemenea, a menționat că condițiile de detenție se stabilesc în baza raportului instituției penitenciare, condamnatul a invocat faptul că Penitenciarul nr. 15 Cricova nu a prezentat un astfel de raport, astfel a fost emisă o încheiere ilegală și incompletă.

3.1. Avocatul Gromovenco Vladimir în numele condamnatului, a contestat cu recurs încheierea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, plângerea privind condițiile de detenție, să fie admisă integral.

În motivarea recursului, a invocat că, Donciu Gheorghe a susținut că, în Penitenciarele în care a fost deținut, condițiile de deținere erau inumane, degradante fiind deținut permanent în diferite celule supraaglomerate în care, fiecărui condamnat îi revenea mai puțin de 3 m.p. din spațiu, erau nevoiți să doarmă pe rând din cauza lipsei numărului necesar de paturi, hrana insuficientă, în încăpere miros urât, fără ventilare necesară, iluminare slabă, veceul, fiind instalat chiar în celulă, fără a fi separat.

În Penitenciarul nr.8 Bender condițiile de detenție de asemenea erau precare, hrana insuficientă, apa cu miros de motorină, iluminarea neadecvată, iar iluminarea electrică era conectată în celulă numai câteva ore pe zi, iar în perioada detenției din cauza condițiilor precare încontinuu î-i apăreau probleme de sănătate și era nevoit deseori să apeleze la asistență medicală, care se acorda insuficient.

A menționat că în plângerea adresată la data de 15.04.2020 Donciu Gheorghe a expus mai detaliat condițiile inumane și degradante în care a fost deținut, indicând că problemele de sănătate îi apăreau deseori în legătură cu lipsa de oxigen necesar în celulă din cauza supraaglomerației, a temperaturii ridicate când afară era cald. Suferea și din cauza temperaturii joase când afară era frig. S-a îmbolnăvit de hepatită și boală ulceroasă. Pentru el, condițiile în care a fost deținut au fost o maltratare psihică continuă.

Totodată, asistența medicală insuficientă acordată petentului în penitenciarele susmenționate a avut ca consecință adresarea repetată a acestuia cu privire la acordarea asistenței medicale și de asemenea necesitatea continuării tratamentului medical și după eliberarea din detenție în noiembrie 2017.

Astfel, a menționat că din circumstanțele descrise în plângeri rezultă că, condițiile de detenție în care s-a deținut Donciu Gheorghe în calitate de prevenit și apoi în calitate de condamnat la executarea pedepsei atât în Penitenciarul nr. 13, nr.9, nr.15, nr.16 cât și în Penitenciarul nr.8 Bender constituie condiții inumane și degradante cu maltratare psihică, care depășesc nivelul minim de severitate prevăzut

chiar de legislația națională și respectiv cad sub incidența art.3 CEDO.

Conform art.469 alin.(1) pct. 17¹) Cod procedură penală la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților, și pct.18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.

Potrivit art.470 alin.(1) Cod procedură penală, instanța care soluționează chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct. 1)-4), 6) - 16), 17¹) și 18) se soluționează de către instanța de judecată din raza de activitate a organului sau a instituției care execută pedeapsa. Art.471 alin.(2) Cod de procedură penală, temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin. (1) pct. 1), 2), 4)-7), 11), 12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului.

Conform art.473¹ alin.(1) Cod procedură penală, plângerea împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detențiune pe viață), condamnatul; precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucție din instanța în a cărei rază teritorială se afla organul respectiv.

Potrivit art.473² Cod procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau prevenitului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

A menționat că la constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13.09.2005, § 80).

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarele 8, 13, 16, 15 - Cricova, au depășit nivelul inevitabil de suferință

inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

În ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, sa constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

În aceeași ordine de idei, a indicat că în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

Astfel, analizând situația de fapt stabilită la soluționarea cererii înaintate în privința condamnatului și raportând-o la temeiurile de drept aplicabile cazului examinat, totalitatea circumstanțelor și condițiilor în favoarea și în defavoarea admiterii acesteia, în cumul cu celelalte împrejurări ale cazului, instanța de judecată nu a examinat sub toate aspectele complet și obiectiv nu s-a expus la toate momentele expuse în cerere și din aceste considerente, recursul declarat urmează a fi admis, casată încheierea instanței de fond, cu transmiterea la o nouă examinare în alt complet de judecată.

De asemenea, aduce la cunoștință că, condamnatul Donciu Gheorghe a făcut cunoștință cu încheierea instanței de judecată la data de 15 martie 2021 prin intermediul oficiului poștal, deoarece fizic nu a fost la ședință.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, au fost respinse ca fiind nefondate recursurile declarate, fiind menținută fără modificări încheierea primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, prima instanță a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, bazată pe analiza multiaspectuală a tuturor materialelor cauzei în conformitate cu cerințele legislației în vigoare.

Cu referire la plângerea condamnatului Donciu Gheorghe în partea pretențiilor înaintate împotriva instituțiilor penitenciare în care condamnatul a fost deținut în perioada în perioada de la 13 mai 2016 până la 27 noiembrie 2017, instanța de recurs a reținut că, conform art.473² alin.(5) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Prevederile art.art.473², 473³ și art. 473⁴ Cod de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, în cazul dat termenul stabilit de legiuitor prin art.473² alin.(5) Cod de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului intrării în vigoare a Legii nr.272 din 29.11.2018 – 01.01.2019.

Potrivit art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea

acestui impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul omis poate fi restabilit în conformitate cu prevederile art.234 alin.(1) Cod de procedură penală, care stabilește că, dacă persoana a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în condițiile legii.

Sub acest aspect, instanța de fond a constatat în mod întemeiat că petentul, depunând plângerea la 04 septembrie 2020, nu a solicitat repunerea în termenul de înaintare a plângerii în instanța de judecată împotriva condițiilor de detenție în instituțiile penitenciare în perioada de la 13 mai 2016 până la 27 noiembrie 2017, iar instanța nu este abilitată să procedeze la repunerea în termenul respectiv din oficiu.

În partea pretențiilor înaintate împotriva instituțiilor penitenciare în care condamnatul a fost deținut în perioada de la 13 mai 2016 până la 27 noiembrie 2017, plângerea condamnatului Donciu Gheorghe în mod justificat a fost respinsă ca tardivă. Or, în perioada menționată supra petentul a fost deținut în următoarele instituții penitenciare: Penitenciarul nr.13 Chișinău de la 19 februarie 2020 până la 06 martie 2020, în Penitenciarul nr.8 Bender de la 06 martie 2020 până la 08 iulie 2020, în Penitenciarul nr.16 Pruncul de la 08 iulie 2020 până la 13 august 2020 și în Penitenciarul nr.15 Cricova de la 13 august 2020 până în prezent.

Astfel, în speță instanța de recurs a reținut faptul că, în plângerea înaintată, deși condamnatul Donciu Gheorghe se solicită reducerea pedepsei și constatarea încălcării art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ultimul face referire, doar la perioada și la locul de detenție, fără a descrie cumulumul de circumstanțe referitoare la condiții de detenție în Penitenciarul nr. 8 – Bender, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova, precum și impactul acestora asupra personalității lui.

Condamnatul Donciu Gheorghe nu s-a conformat condițiilor legale obligatorii cu privire la conținutul plângerii, omițând să indice și să descrie condițiile materiale care i-au afectat grav drepturile sale pe perioada detenției în Penitenciarul nr.8 Bender, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova.

Deci, plângerea înaintată, în partea constatării condițiilor inumane și degradante în Penitenciarul nr. 8 – Bender, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova nu-i sunt pertinente și aplicabile prevederile art.473² Cod de procedură penală, or, în temeiul acestor norme, instanța de judecată poate dispune reducerea pedepsei nu pentru oricare încălcări, ci numai pentru cele care au afectat drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, instanța de recurs a menționat că la soluționarea unor asemenea cereri, instanța are rolul de a examina circumstanțe concrete de fapt care se referă nemijlocit la situația autorului plângerii, pentru ca, pe cale de consecință, să le poată da o apreciere, or în cazul de față, instanța este în imposibilitate să analizeze și să constate o încălcare în privința condamnatului Donciu Gheorghe și, respectiv, să aprecieze gradul și intensitatea pretinsei încălcări, în situația în care ultimul a neglijat prevederile legale imperative, nu a explicat în nici un fel condițiile materiale de detenție pe care le contestă, și nu a prezentat nici o dovadă în sensul atestării conjuncturilor privind careva condiții precare, cum ar fi explicațiile altor

condamnați, copiile plângerilor anterioare înaintate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere și răspunsurile lor, precum și alte probe relevante.

La examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art.3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare”. Deși Curtea Europeană a Drepturilor Omului recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil” (Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121).

Instanța de recurs a menționat, că instituțiile penitenciare menționate nu sunt vizate negativ nici în rapoartele comisiilor internaționale și nici a celor naționale, corespunzător dispoziția art.473² alin.(2) din Codul de procedură penală, nu este aplicabilă în această parte.

În consecință, instanța de fond justificat a respins plângerea petentului referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 8 – Bender, Penitenciarul nr. 16 – Pruncul și Penitenciarul nr.15 Cricova, care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca neîntemeiată.

Cu referire la pretenția petentului cu privire la constatarea condițiilor de detenție inumane și degradante în Penitenciarul nr.13 Chișinău, instanța de recurs a constatat că detenția lui Donciu Gheorghe în Penitenciarul nr.13 Chișinău a fost cuprinsă în perioada de la 19 februarie 2020 până la 06 martie 2020, ceea ce constituie în total 17 zile, perioada, în care ultimul deținea calitatea de condamnat.

Astfel, instanța de recurs a menționat că constatările instanței de fond în această parte prin care s-a stabilit că administrația instituției penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deținutului Donciu Gheorghe condiții decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale și nu ar fi o încălcare a prevederilor art.3 CEDO.

De asemenea, instanța de recurs a respins alegațiile condamnatului Donciu Gheorghe privind faptul că la materialele cauzei nu este anexat raportul Penitenciarului nr.15 conform art.473³ alin.(2) Cod de procedură penală.

Respectiv, instanța de recurs a reținut că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, § 30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența art.3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările

sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției (cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Instanța de recurs a menționat că, la analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată a reținut prevederile Hotărârii Guvernului nr.583 din 26 mai 2006 „cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați”, care în punctul 464 stipulează că „Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați”, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții”.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m² de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toaile construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Contrar recomandărilor precitate, studiind raportul prezentat de către administrația instituției penitenciare, instanța de fond a stabilit în mod corect că, informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut Donciu Gheorghe în instituția penitenciară se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare.

În această ordine de idei, instanța de recurs a menționat că în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție, aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenție în privința acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.

Astfel, instanța de recurs a reținut că Donciu Gheorghe s-a deținut în calitate de condamnat în condiții de detenție, contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.13 Chișinău pe o perioadă de 17 zile.

Având în vedere că s-au adevărat alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului,

precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond în mod corect a considerat necesar, oportun și rezonabil de a calcula 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât termenul pedepsei definitive stabilite lui Donciu Gheorghe, să se reducă cu 2 (două) zile.

Iar cu privire la perioada rămasă, și anume 7 (șapte) zile, care nu pot fi reduse, instanța de fond a considerat justificat și oportun acordarea condamnatului Donciu Gheorghe, a sumei de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Astfel, instanța de fond a reținut că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, pe un termen de 17 zile au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de recurs, condamnatul Donciu Gheorghe, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie admisă integral în sensul formulat.

În argumentarea recursului menționează, că instanțele de fond nu i-a stabilit corect perioada de deținere în calitate de prevenit și de condamnat, calculele au fost stabilite greșit, la IP 13 s-a aflat 13 mai 2016 - 23.11.2017, inclusiv că s-a aflat și în Penitenciarul nr.8 Bender.

De asemenea, a menționat că condițiile de detenție se stabilesc în baza raportului instituției penitenciare, condamnatul a invocat faptul că Penitenciarul nr. 15 Cricova nu a prezentat un astfel de raport, astfel a fost emisă o încheiere ilegală și incompletă.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art.401 alin.(1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art.455 alin.(2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art.453 Cod de procedură penală și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, se menționează că, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, și anume hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată rezultă că, decizia contestată de către condamnatul Donciu Gheorghe, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin.(1) art.452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei instanței de recurs din speță este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Așadar, având ca reper prevederile art.art.455 alin.(2) pct. 7), 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și de conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.art.456, 432 alin.(1), (2) pct. 1), alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Donciu Gheorghe xxxx, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 10 noiembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena